

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Перехід вітчизняної економіки від адміністративних методів управління до ринкових умов господарювання докорінним чином змінив запити користувачів інформації. За ринкової економіки життєдіяльність підприємства визначається ефективністю його управління. А для прийняття ефективних управлінських рішень необхідна достовірна інформація. Формування та надання такої інформації є головним завданням управлінського обліку, виникнення та розвиток якого пов'язані з потребами бізнесу.

Використовуючи зовнішню та внутрішню інформацію, сучасний управлінський облік забезпечує потреби не тільки виробництва, а й маркетингу, управління дослідженнями та інших функцій бізнесу. Управлінський облік здійснює аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, розробляє методи отримання, збору інформації про вирішальні фактори успіху.

Дисципліна “Управлінський облік” належить до спеціальних базових дисциплін циклу “Бухгалтерський облік”.

Мета вивчення дисципліни “Управлінський облік” — оволодіти теоретичними знаннями з методології побудови внутрішньогосподарського (управлінського) обліку витрат та калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг виробничої та комерційної діяльності за ринкових умов господарювання.

Завдання курсу — дати студентам правильне розуміння взаємозв'язку фінансового та внутрішньогосподарського виробничо-комерційного обліку витрат і процесу формування собівартості продукції, робіт, послуг при різних варіантах побудови, залежно від технології та організації.

Після вивчення дисципліни студенти отримають *знання*:

- з основ побудови управлінського обліку;
- класифікації витрат у системі управлінського обліку;
- системи побудови обліку витрат за методами повних витрат, неповних затрат, нормативним методом контролю витрат на основі методів “стандарт-костинг” та “директ-костинг” виробничої та комерційної діяльності;

вміння:

- систематизувати, обробляти та узагальнювати облікові дані, необхідні для прийняття управлінських рішень;
- робити аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів діяльності та прибутку.

Підготовлено професором кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
М. М. Ковалем та старшим викладачем О. М. Ромашко

Затверджено кафедрою бухгалтерського обліку і аудиту (протокол № 13 від
25.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Коваль М. І., Ромашко О. М., Навчальна програма дисципліни “Управлінський облік” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дм «Персонал», 2010. — 29 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Управлінський облік”, плани семінарських і практичних занять, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Дисципліна “Управлінський облік” тісно пов’язана з курсами “Бухгалтерський фінансовий облік”, “Аналіз господарської діяльності”, “Контроль і ревізія”, “Стратегічний аналіз”, “Інформаційні системи і технології обліку”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Мета та зміст управлінського обліку
2	Вступ до управлінського обліку
3	Основи побудови управлінського обліку на підприємстві
3	Витрати підприємства та їх класифікація
4	Змістовий модуль II. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції
4	Виробничий процес як єдиний процес обліку витрат та калькулювання собівартості продукції
5	Облік витрат за статтями калькуляції та економічними елементами.
6	Побудова обліку витрат за методом повних витрат у собівартості продукції.
7	Побудова обліку витрат за методом неповних витрат у собівартості продукції
8	Змішані варіанти побудови витрат у собівартості продукції
9	Управлінський аспект обліку доходів та визначення фінансових результатів за видами діяльності, продукції та структурних підрозділів
10	Змістовий модуль III. Стратегічний облік підприємства
10	Аналіз взаємозв’язку витрат, обсягів виробництва та прибутку
11	Бюджетне планування та контроль
12	Управлінський облік різних видів діяльності
13	Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв’язок з фінансовою
Разом годин: 180	

ЗМІСТ
дисципліни
“УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК”

Змістовий модуль I. Мета та зміст управлінського обліку

Тема 1. Вступ до управлінського обліку

1. Сутність управлінського обліку та етапи його розвитку.
2. Принципи побудови обліку.
3. Об’єкти, методи та функції управлінського обліку.
4. Взаємозв’язок управлінського та фінансового обліку.
5. Базові моделі управлінського обліку.

Література [6–8; 10–13; 22; 24]

Тема 2. Основи побудови управлінського обліку на підприємстві

1. Етапи організації управлінського обліку на підприємстві.
2. Фактори, що впливають на побудову обліку.
3. Організаційна структура управління.
4. Виробнича структура управління.
5. Формування облікової інформації за рівнями управління.
6. Центри витрат та центри відповідальності. Методика та техніка їх визначення.
7. Системи управлінського обліку (загальна, змішана).
8. Інтегрований підхід до побудови плану рахунків.
9. Роль бухгалтерсько-аналітика в управлінні підприємством.

Література [6–13; 17; 19; 21; 24]

Тема 3. Витрати підприємства та їх класифікація

1. Поняття витрат згідно з П(С)БО 1 та Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р.
2. Принципи облікової класифікації витрат.
3. Класифікація витрат з метою оцінки запасів та визначення фінансових результатів (вичерпні та невичерпні, прями та непрямі, основні та накладні).
4. Класифікація витрат з метою прийняття рішень (релевантні та нерелевантні, постійні та змінні, маржинальні та середні, дійсні та можливі).
5. Класифікація витрат з метою контролю виконання.

6. Класифікація витрат за видами діяльності, функціями та елементами у відповідності з П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати” та П(С)БО 16 “Витрати”.

7. Функції та поведінка зміни витрат у діяльності підприємства.
Література [1; 2; 5–11; 13; 18; 21; 22]

Змістовий модуль II. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції

Тема 4. Виробничий процес як єдиний процес обліку витрат та калькулювання собівартості продукції

1. Мета обліку витрат на виробництво.
2. Фактори, що впливають на побудову обліку витрат виробничого процесу.
3. Об'єкти обліку витрат згідно з П(С)БО 16 “Витрати”.
4. Методи обліку виробничих витрат (за деталями, виробами, групами виробів, замовленнями, процесами, виробництвами).
Література [1; 5; 7–13; 17–20; 24]

Тема 5. Облік витрат за статтями калькуляції та економічними елементами

1. Види ґрупувань витрат згідно з П(С)БО 16 “Витрати” (елементи витрат та статті калькуляції)
2. Елементи витрат в собівартості продукції (матеріальні, витрати на оплату праці та соціальні заходи, амортизація тощо).
3. Витрати на освоєння та підготовку виробництва продукції.
4. Загальновиробничі витрати та їх розподіл згідно з П(С)БО 16 “Витрати”
5. Витрати на утримання та експлуатацію машин.
6. Калькулювання собівартості — одне із важливих завдань управлінського обліку.
7. Види собівартості.
8. Об'єкти калькулювання та їх взаємозв'язок.
9. Калькуляційні одиниці.
Література [5–13; 18; 20; 22–24]

Тема 6. Побудова обліку витрат за методом повних витрат у собівартості продукції

1. Побудова обліку витрат за методом простого накопичення.
2. Методика відбору центрів витрат та центрів відповідальності.

3. Розробка робочого плану рахунків обліку витрат та доходів.

4. Методика обчислення фактичної собівартості продукції, робіт, послуг за повними витратами.

5. Контроль та аналіз повних витрат.

6. Нормативний метод обліку витрат (норми, нормативи, нормативні калькуляції).

7. Особливості обліку витрат за нормами, відхиленнями від норм, змінами норм.

8. Особливості обчислення фактичної собівартості при нормативному методі контролю за витратами.

Література [5–8; 10; 11; 13; 16–18; 20; 21]

Тема 7. Побудова обліку витрат за методом неповних витрат у собівартості продукції

1. Сутність побудови обліку за методом неповних витрат.
2. Характеристика систем “директ-костинг” та “стандарт-костинг”, спільне та відмінності між ними.
3. Структурна характеристика побудови обліку за методом неповних витрат у собівартості продукції на основі системи “стандарт-кост”. Методика обліку прямих та непрямих витрат. Обчислення собівартості продукції за неповними витратами на основі системи “стандарт-костинг”.
4. Структурна характеристика побудови обліку витрат за методом неповних витрат у собівартості продукції на основі системи “директ-костинг”.
5. Методика обліку змінних та сталих витрат. Обчислення фактичної собівартості продукції за неповними витратами на основі системи “стандарт-костинг”.

Література [5–8; 10; 15; 19; 20; 22–24]

Тема 8. Змішані варіанти побудови управлінського обліку витрат у собівартості продукції

1. Побудова обліку повних витрат у собівартості: за функціями управління, структурними підрозділами, факторами виробництва, характером відносних витрат.
2. Побудова обліку неповних витрат у собівартості: за багатоступінчастим варіантом, методом відшкодування сталих витрат, методом відшкодування граничних стандартних витрат.

Література [1; 2; 4–8; 10; 11; 13; 17–20]

Тема 9. Управлінський аспект обліку доходів та визначення фінансових результатів за видами діяльності, продукції та структурних підрозділів

1. Визначення доходу згідно з П(С)БО 15 “Дохід”.
2. Класифікація та оцінка доходів.
3. Формування фінансових результатів згідно з П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”.
4. Системи калькулювання та їх вплив на порядок формування фінансового результату.
5. Центри витрат, центри доходів, центри прибутку та центри інвестицій.
6. Звітність про доходи та фінансові результати.
Література [2; 4–8; 10; 11; 13; 16; 17; 20; 23]

Змістовий модуль III. Стратегічний облік підприємства

Тема 10. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

1. Значення стратегічного обліку в обліковій системі підприємства.
2. Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”.
3. Маржинальний дохід, точка безбитковості,
4. Аналіз чутливості до зміни витрат, ціни та обсягу реалізації.
5. Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток” за виробництва кількох видів продукції.
Література [2; 3–8; 19; 20; 22–24]

Тема 11. Бюджетне планування та контроль

1. Суть планування діяльності підприємства. Види кошторисів, порядок їх складання та контроль за виконанням.
2. Бюджет продаж. Бюджет використання матеріалів. Бюджет придбання матеріалів. Бюджет прямих витрат на оплату праці. Бюджет виробничих накладних витрат. Бюджет собівартості виробленої продукції. Бюджет реалізованої продукції. Бюджети адміністративних витрат та витрат на збут. Бюджетний звіт про прибуток. Бюджет грошових коштів. Бюджетний баланс.
3. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Гнучкий бюджет. Відхилення від гнучкого бюджету в системі калькулювання змінних витрат.
Література [1–8; 10; 11; 17–20; 23]

Тема 12. Управлінський облік різних видів діяльності

1. Управлінський облік постачальницько-заготівельної діяльності.
2. Види запасів та їх оцінка відповідно до П(С)БО 9 “Запаси”.
3. Планування матеріальних потреб.
4. Облік в управлінні виробництвом. Норми та нормативи витрат.
5. Облік збутової діяльності.
6. Ціноутворення та його роль для прийняття рішень. Довгострокова та короткострокова нижня межа ціни. Трансфертна ціна.
7. Роль обліку в інвестиційній діяльності
8. Облік в управлінні фінансовою діяльністю.
9. Облік власного та залученого капіталів.
Література [1–9; 13; 15–17; 19–22]

Тема 13. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою

1. Поняття та суть звітності з управлінського обліку.
2. Принципи розробки звітності.
3. Внутрішня звітність підрозділів підприємства. Інформаційна звітність. Звітність про економічні результати. Звіт про результати роботи за день.
4. Види результативної звітності про фінансово-господарську діяльність.
5. Взаємозв'язок управлінської та фінансової звітності.
Література [1; 2; 4–8; 10; 11; 13–17; 21; 22; 24]

ПЛАНІ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Вступ до управлінського обліку

1. Місце управлінського обліку, його роль в інформаційній системі підприємства.
2. Спільне та відмінності між фінансовим та управлінським обліком.
3. Предмет, метод, принципи та функції управлінського обліку.
4. Сучасні моделі управлінського обліку.

Тема 2. Основи побудови управлінського обліку на підприємстві

1. Чинники, що впливають на побудову управлінського обліку на підприємстві.
2. Принципи побудови управлінського обліку.
3. Процес формування облікової інформації за рівнями управління.
4. Групування витрат за центрами витрат та центрами відповідальності.

Тема 3. Витрати підприємства та їх класифікація

1. Витрати як економічна категорія.
2. Облікова класифікація витрат.
3. Методи вивчення поведінки витрат.
4. Підходи до побудови внутрішньогосподарського обліку витрат на виробництво.

Тема 4. Виробничий процес як єдиний процес обліку витрат та калькулювання собівартості продукції

1. Облік витрат виробництва та його сутність.
2. Фактори, які впливають на побудову обліку витрат виробничого процесу.
3. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції, що виробляється підприємством.
4. Багатоступінчатий облік витрат виробництва.

Тема 5. Облік витрат за статтями калькуляції та економічними елементами

1. Поняття про статті калькуляції та елементи витрат.
2. Облік прямих виробничих витрат.
3. Облік загальновиробничих витрат.
4. Облік витрат періоду.
5. Собівартість: види та склад.
6. Об'єкти калькулювання та калькуляційні одиниці.

Тема 6. Побудова обліку витрат за методом повних витрат у собівартості продукції

1. Сутність та основи побудови обліку витрат за методом повних витрат у собівартості продукції
2. Варіанти побудови обліку витрат за методом повних витрат

3. Нормативний метод обліку витрат.

4. Особливості обчислення фактичної собівартості при нормативному методі контролю за витратами.

Тема 7. Побудова обліку витрат за методом неповних витрат у собівартості продукції

1. Сутність та основи побудови обліку витрат.
2. Системи “директ-костинг” та “стандарт-костинг”, спільне та відмінності між ними.
3. Обчислення собівартості продукції за неповними витратами на основі системи “стандарт-костинг”.
4. Обчислення собівартості продукції за неповними витратами на основі системи “директ-костинг”.

Тема 8. Змішані варіанти побудови витрат у собівартості продукції

1. Роль обліку витрат на виробництво.
2. Облік постійно розподілених витрат на виробництво.
3. Багатоступінчатий облік витрат на виробництво.

Тема 9. Управлінський аспект обліку доходів та визначення фінансових результатів за видами діяльності, продукції та структурних підрозділів

1. Поняття доходу та фінансових результатів.
2. Принципи визначення доходів та фінансових результатів.
3. Взаємозв'язок та вплив системи калькулювання на формування фінансових результатів.
4. Типи центрів відповідальності.
5. Поняття центрів інвестицій, центрів доходів та центрів прибутку.

Тема 10. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

1. Стратегічний облік як частина облікової політики підприємства.
2. Мета та методи аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”.
3. Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток” за виробництва кількох видів продукції.
4. Поняття маржинального доходу та безбитковості підприємства.

Тема 11. Бюджетне планування та контроль

1. Роль планування в управлінні підприємством.

2. Значення та види бюджетів.
3. Складання та узгодження бюджетів.
4. Контроль за виконанням бюджетів.
5. Аналіз бюджетних відхилень.

Тема 12. Управлінський облік різних видів діяльності

1. Роль внутрішньогосподарського обліку в операційній діяльності.
2. Особливості обліку в постачальницько-заготівельній діяльності.
3. Принципи організації обліку в управлінні виробничою діяльністю.
4. Збутова діяльність та прийняття рішень про ціноутворення.
5. Облік в управлінні інвестиційною діяльністю.
6. Облік в управлінні фінансовою діяльністю.

Тема 13. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою

1. Поняття про управлінську звітність та звітність підрозділів підприємства.
2. Принципи розробки управлінської звітності.
3. Взаємозв'язок фінансової та управлінської звітності.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Побудова внутрішньогосподарського (управлінського) обліку в світлі вимог фінансового менеджменту.
2. Сутність управлінського обліку та принципи його побудови на підприємстві.
3. Центри витрат та центри відповідальності. Методика та техніка їхнього визначення.
4. Класифікація витрат у системі внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.
5. Зв'язок обліку витрат у фінансовому та управлінському обліках.
6. Класифікація систем обліку витрат та доходів.
7. Облік витрат на придбання виробничих запасів та методика визначення їхньої фактичної собівартості.
8. Методи обліку витрат у виробництві.
9. Побудова обліку витрат за однопередільним методом.
10. Побудова обліку витрат за багатопередільним методом.
11. Побудова обліку витрат за позамовним методом.
12. Побудова обліку витрат за нормативним методом.

13. Варіанти побудови систем обліку витрат та доходів різних видів діяльності.
14. Загальна побудова управлінського обліку витрат за методом повних витрат.
15. Методика обчислення фактичної собівартості продукції за повних витрат.
16. Побудова обліку процесу реалізації готової продукції власного виробництва.
17. Методика обліку визначення результатів діяльності за окремими видами продукції.
18. Методика обліку витрат згідно з П(С)БО 16 "Витрати".
19. Методика визначення фактичної собівартості продукції за методом неповних витрат.
20. Характеристика системи "стандарт-костинг".
21. Характеристика системи "директ-костинг".
22. Роль аналізу "витрати-обсяг-прибуток" у прийнятті управлінських рішень.
23. Роль бюджетного планування в управлінні підприємством.
24. Види цін та роль ціноутворення при прийнятті управлінських рішень.
25. Управлінська звітність, її взаємозв'язок із фінансовою.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Вступ до управлінського обліку

1. Управлінський облік як складова бухгалтерського обліку.
2. Спільне та відмінності між фінансовим та управлінським обліками.
3. Принципи управлінського обліку.
4. Предмет та метод управлінського обліку.
5. Системи управлінського обліку.

Тема 2. Основи побудови управлінського обліку на підприємстві

1. Фактори, що впливають на побудову управлінського обліку на підприємстві.
2. Загальна організаційна побудова управлінського обліку та його зв'язок із вимогами менеджменту конкретного підприємства.
3. Побудова аналітичного управлінського обліку на підприємстві.

4. Центри витрат та центри відповідальності на підприємстві.
5. Чим відрізняється організаційна структура підприємства від виробничої структури?

Тема 3. Витрати підприємства та їх класифікації

1. Економічний зміст категорії витрат відповідно до П(С)БО.
2. Відмінності між поняттями виробничі витрати, валові витрати та собівартість.
3. Загальна класифікація витрат.
4. Класифікація витрат за економічними елементами.
5. Класифікація витрат за калькуляційними статтями.
6. Поділ витрат на ті, що включаються до собівартості та ті, що відносяться до витрат звітного періоду.

Тема 4. Виробничий процес як єдиний процес обліку витрат та калькулювання собівартості продукції

1. Головна мета обліку витрат виробництва.
2. Елементи системи управління собівартістю.
3. Зв'язок між об'єктом та методом обліку витрат.
4. Методи обліку витрат та їхня характеристика.
5. Види собівартості.

Вправи на:

- планування собівартості;
- нормування витрат;
- облік витрат;
- розподіл загальноновиробничих витрат;
- визначення фактичної собівартості.

Тема 5. Облік витрат за статтями калькуляції та економічними елементами

1. Класифікація витрат за статтями та елементами витрат.
2. За якими статтями калькуляції ведеться облік матеріальних витрат?
3. Дати характеристику таким елементам: “Витрати на оплату праці”, “Відрахування на соціальні заходи”.
4. Розподіл змінних та постійних загальноновиробничих витрат.
5. Види браку та визначення суми браку.

Вправи на:

- визначення сум витрат за елементами витрат;

- розподіл загальноновиробничих витрат;
- визначення сум незавершеного виробництва

Тема 6, 7. Побудова обліку витрат за методом повних і неповних витрат у собівартості продукції

1. Сутність та основи побудови обліку витрат за методами повних та неповних витрат у собівартості продукції.
2. Сутність нормативного методу обліку витрат.
3. Системи обліку витрат “директ-костинг” та “стандарт-костинг”, спільне та відмінності між ними.

Вправи на:

- складання робочого плану рахунків;
- облік прямих витрат у собівартості продукції за ненормативним та нормативним варіантами накопичення витрат;
- складання калькуляції при позамовному, попередільному, нормативному методах калькулювання в різних галузях господарства.

Тема 8. Змішані варіанти побудови витрат у собівартості продукції

1. Змішані моделі обліку витрат на виробництво.
2. Основний оціночний показник цих моделей обліку.
3. Облік витрат та його комплекси.
4. Поділ сталих загальних витрат.
5. Багатоступінчастий облік витрат на виробництво.

Тема 9. Управлінський аспект обліку доходів та визначення фінансових результатів за видами діяльності, продукції та структурних підрозділів

1. Принципи визначення доходу.
2. Класифікація доходів.
3. Розрахунок фінансового результату.
4. Центри відповідальності на підприємстві.

Вправи на:

- визначення доходу від реалізації продукції, робіт, послуг;
- порядок визначення чистого доходу від реалізації продукції, робіт, послуг;
- визначення фінансового результату від господарської діяльності;
- визначення суми прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства.

Тема 10. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

1. Мета і методи аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”
2. Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток” в умовах виробництва декількох видів продукції
3. Сутність понять маржинального доходу та беззбитковості підприємства
Вправи на:
 - розрахунок маржинального доходу;
 - розрахунок точки беззбитковості за допомогою рівнянь;
 - аналіз на основі прибутку після оподаткування;
 - графічний спосіб здійснення аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.

Тема 11. Бюджетне планування та контроль

Вправи на:

- складання бюджетів підприємства.

Тема 12. Управлінський облік різних видів діяльності

1. Особливості управлінського обліку операційної діяльності.
2. Особливості управлінського обліку інвестиційної діяльності.
3. Особливості управлінського обліку фінансової діяльності.

Тема 13. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою

1. Види внутрішньої звітності.
2. Показники внутрішньої звітності.
3. Структура управлінської звітності.
4. Методика складання управлінської звітності.
5. Взаємозв'язок між фінансовою та внутрішньою звітністю підприємства.
6. Порівняльна характеристика зовнішньої та внутрішньої звітності.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У відповідності з навчальним планом студентом виконується контрольна робота як письмові відповіді на завдання, що включає

три питання. Відповідь на одне питання не повинна перевищувати трьох сторінок.

Завдання вибирається згідно з двома останніми цифрами номера залікової книжки студента (див. таблицю)

Номер завдання	1	2	3	4	5	25
Останні цифри номера залікової книжки студента	01	02	03	04	05	25
	26	27	28	29	30	50
	51	52	53	54	55	75
	76	77	78	79	80	00

Номер залікової книжки вказується на титульній сторінці контрольної роботи. На рецензування подається оригінал роботи. Ксерокопії не рецензуються.

Контрольна робота оформляється в зошиті або на аркушах паперу формату А4 (210 x 297 мм).

Мета контрольної роботи — закріплення теоретичних знань та набуття навичок розв'язання практичних завдань управлінського обліку.

Контрольна робота виконується в такій послідовності.

1. Визначити номер контрольного завдання.
2. Підібрати та вивчити відповідну літературу.
3. Дати письмову відповідь на питання контрольного завдання.
4. Скласти список використаної літератури у відповідності з правилами бібліографічного описання.
5. Поставити особистий підпис і дату написання контрольної роботи.

Зміст контрольної роботи:

1. Титульна сторінка (оформляється відповідно до методичних рекомендацій МАУП).
2. Номер завдання та перелік питань, викладених в контрольній роботі.
3. Відповіді на питання завдання.
4. Список використаної літератури.

Відповіді на питання повинні бути підготовлені студентом самостійно, містити реферативне викладення літературних джерел, посилання на них у тексті і власні думки автора. З кожного питання необхідно вивчити не менше двох джерел. Просте їх переписування не допускається.

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 8–10 сторінок разом з титульним та списком використаної літератури.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Завдання 1

1. Групування витрат за функціями управління.
2. Особливості обліку витрат на збут.
3. Порядок прийняття рішень про виробництво нової продукції.

Завдання 2

1. Поняття управлінського обліку.
2. Особливості обліку витрат у будівництві.
3. Порядок прийняття рішень про інвестиції.

Завдання 3

1. Відмінності управлінського обліку від фінансового.
2. Облік витрат на гарантійний ремонт та гарантійне обслуговування.
3. Управління виробничими запасами.

Завдання 4

1. Об'єкти управлінського обліку.
2. Облік адміністративних витрат.
3. Особливості обліку в громадському харчуванні.

Завдання 5

1. Принципи управлінського обліку.
2. Облік витрат на експлуатацію і обслуговування виробничих машин та устаткування.
3. Завдання на калькулювання витрат на виробництво.

Завдання 6

1. Функції управлінського обліку.
2. Облік браку в виробництві.
3. Нормативний метод обліку витрат.

Завдання 7

1. Системи управлінського обліку.
2. Облік витрат на організацію виробництва.
3. Позамовний метод калькулювання собівартості.

Завдання 8

1. Склад витрат на придбання виробничих запасів.

2. Облік витрат, пов'язаних із використанням малоцінних та швидкозношуваних предметів.
3. Попередільний метод калькулювання собівартості.

Завдання 9

1. Метод управлінського обліку та його елементи.
2. Облік фінансових витрат.
3. Калькулювання собівартості за методом "стандарт-костинг".

Завдання 10

1. Системи управлінського обліку.
2. Облік витрат, пов'язаних з відрахуваннями на соціальне страхування.
3. Калькулювання собівартості за методом "директ-костинг".

Завдання 11

1. Загальна характеристика класифікації витрат.
2. Облік прямих витрат на оплату праці.
3. Калькуляційні об'єкти та калькуляційні статті.

Завдання 12

1. Прямі та непрямі витрати.
2. Облік витрат, пов'язаних з нарахуванням амортизації основних засобів виробничого призначення.
3. Калькулювання собівартості методом однорідних секцій.

Завдання 13

1. Класифікація витрат за напрямками управління.
2. Бюджети та їх види.
3. Методи калькулювання повної собівартості.

Завдання 14

1. Постійні та змінні витрати.
2. Загальновиробничі витрати.
3. Методи калькулювання неповної собівартості.

Завдання 15

1. Одноелементні та комплексні витрати.
2. Поняття нормативних витрат.
3. Відмінності методу калькулювання повної собівартості від методу калькулювання неповної собівартості.

Завдання 16

1. Основні та накладні витрати.
2. Виробнича та повна собівартість.
3. Контроль виробничих запасів.

Завдання 17

1. Центри витрат та центри відповідальності.
2. Незавершене виробництво, його оцінка та облік.
3. Внутрішня звітність підприємства та її види.

Завдання 18

1. Склад витрат, пов'язаних зі збутом готової продукції.
2. Порядок визначення доходу від реалізації готової продукції.
3. Контроль обсягів виробництва.

Завдання 19

1. Чинники, які впливають на побудову управлінського обліку.
2. Поточні витрати та витрати наступних періодів.
3. Маржинальний дохід та порядок його визначення.

Завдання 20

1. Склад інших витрат операційної діяльності.
2. Облік витрат за нормами, відхиленнями від норм, змінами норм.
3. Точка беззбитковості та визначення її за допомогою рівнянь.

Завдання 21

1. Підходи до побудови управлінського обліку витрат на підприємстві.
2. Основні етапи облікового процесу.
3. Бюджети, їх види.

Завдання 22

1. Управлінський облік інвестиційної діяльності.
2. Методика та техніка визначення центрів витрат та центрів відповідальності.
3. Змішані моделі обліку витрат.

Завдання 23

1. Управлінський облік фінансової діяльності.
2. Облік надзвичайних витрат та доходів від надзвичайної діяльності.
3. Визначення фінансового результату окремих видів продукції.

Завдання 24

1. Побудова нормативного методу обліку витрат.
2. Особливості розробки робочого плану рахунків для побудови обліку.
3. Методи аналізу взаємозв'язку "витрати-обсяг-прибуток".

Завдання 25

1. Міжнародна практика виокремлення управлінського обліку із загальної системи бухгалтерського обліку.
2. Функції бухгалтерів-аналітиків в управлінні підприємством.
3. Ціна на продукцію та її вплив на фінансовий результат.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність управлінського обліку та його призначення.
2. Предмет і метод управлінського обліку.
3. Етапи становлення управлінського обліку.
4. Яка інформація використовується в управлінському обліку.
5. Основні функції управлінського обліку.
6. Спільні риси фінансового та управлінського обліку.
7. Що передбачає двоколовий принцип зв'язку рахунків фінансового та управлінського обліку.
8. Пояснити роль бухгалтерів-аналітиків на підприємстві.
9. Моделі управлінського обліку.
10. Принципи організації управлінського обліку.
11. Охарактеризувати відомі системи побудови плану рахунків.
12. Чинники, що впливають на побудову управлінського обліку на підприємстві.
13. Основні принципи побудови аналітичного управлінського обліку.
14. Чим організаційна структура фірми відрізняється від виробничої структури?
15. В чому полягає економічний зміст категорії витрат?
16. Напрямки класифікації витрат.
17. Назвати принципи поділу витрат на такі, що входять до собівартості продукції, та такі, що відносяться до витрат періоду.
18. Навести приклади прямих та непрямих витрат у виробництві.
19. Назвати елементи витрат та статті калькуляції.
20. Назвати концепцію витрат для визначення фінансового результату.

21. Назвати алгоритм розрахунку собівартості виробленої продукції.
22. Що лежить в основі класифікації витрат за напрямком контролю?
23. Що таке витрати звітного періоду?
24. Який нормативний документ регламентує склад витрат виробництва?
25. Відмінності між поняттями “елемент витрат” і “стаття калькуляції”.
26. Елементи, з яких складається система управління собівартістю.
27. Роль оперативного обліку виробництва в управлінні собівартістю.
28. Поняття та види центрів відповідальності.
29. Який взаємозв'язок існує між об'єктом та методом витрат?
30. Назвати фактори, що впливають на побудову обліку витрат виробництва.
31. Який існує взаємозв'язок інформації між оперативним та фінансовим обліком виробництва?
32. Назвати принципи ведення обліку витрат за статтями калькуляції.
33. Навести приклади загальновиробничих витрат та назвати принципи їх розподілу та включення до собівартості.
34. Назвати нормативний документ, згідно з яким класифікуються витрати за елементами.
35. Оцінка відходів виробництва.
36. Оцінка втрат від браку на виробництві.
37. Назвати види браку.
38. Чи включаються до собівартості продукції витрати періоду?
39. Назвати характерну прикмету побудови обліку витрат за одноперіодним варіантом.
40. Назвати модифікації побудови обліку витрат за одноперіодним варіантом.
41. Назвати особливості побудови обліку зведення елементів витрат за методом повних витрат.
42. Сутність та передумови запровадження нормативного обліку витрат.
43. Істотні особливості обліку витрат за нормативним методом.
44. Особливості та сфера застосування попереднього методу витрат.
45. Особливості позамовного обліку витрат.
46. Взаємозв'язок нормативного методу обліку витрат із позамовним та попереднім методами.
47. З яких елементів складається собівартість продукції?

48. Дати визначення понять “калькуляційний об'єкт” та “калькуляційна одиниця”.
49. Сутність калькулювання собівартості продукції.
50. Системи калькулювання собівартості продукції.
51. Методи калькулювання собівартості продукції.
52. Назвати групи поділу витрат при застосуванні методу неповних витрат.
53. Назвати особливості обліку виробничого процесу методом неповних витрат.
54. Які елементи при складанні робочої моделі обліку неповних витрат є найістотнішими та найскладнішими?
55. Назвати особливості формування фінансового результату при методі неповних витрат.
56. Чи передбачаються бізнес-планом норми на прямі змінні витрати за видами продукції та видами витрат?
57. Охарактеризувати основні положення П(С)БО 16 “Витрати”.
58. Система “директ-костинг” як метод обліку змінних витрат
59. Система “стандарт-костинг” як метод обліку прямих витрат.
60. Роль обліку витрат на підприємстві.
61. Завдання структурного обліку на підприємстві.
62. Способи розподілу сталих витрат при змішаних варіантах побудови обліку.
63. Чим зумовлена багатоступінчастість обліку затрат на виробництво?
64. Дати визначення доходу та фінансового результату.
65. Охарактеризувати основні положення П(С)БО 15 “Доходи”.
66. Назвати критерії визначення доходу.
67. За якими ознаками класифікуються доходи.
68. Що таке маржинальний дохід?
69. У чому полягає суть контролю за доходами та прибутками підприємств?
70. Як оцінюється дохід?
71. Як визначається обсяг діяльності, необхідний для одержання балансового прибутку?
72. Назвати принципи побудови графіка безбитковості, взаємозв'язку “обсяг-прибуток” та маржинального доходу.
73. Назвати припущення, покладені в основу аналізу “витрати-обсяг-прибуток”.

74. Як визначається точка беззбитковості за умов виробництва кількох видів продукції?
75. Як визначається вплив зміни витрат, ціни та обсягу діяльності на прибуток підприємства?
76. Роль планування як однієї із функцій управління.
77. Дати визначення кошту як фінансового документа.
78. Чим відрізняється зведений кошторис торгівельного підприємства та виробничого підприємства?
79. Що необхідно для складання бюджету грошових коштів.
80. Назвати етапи складання фінансового бюджету.
81. Роль управлінського обліку в постачальницькій діяльності.
82. Назвати алгоритм визначення оптимальної партії поставок.
83. Назвати норми та нормативи матеріальних витрат.
84. Які існують відмінності між поняттями “довгострокова нижня межа ціни”, “короткострокова нижня межа ціни”, “трансферна ціна”.
85. Як правильно встановити ціну на продукцію, послугу, роботу?
86. Назвати дані, що необхідні для управління власним і залученим капіталом.
87. Назвати відмінності між внутрішньою та зовнішньою звітністю підприємства.
88. Назвати види внутрішньої звітності підприємства.
89. Який склад фінансової звітності підприємства?
90. Назвати нормативні документи, якими потрібно користуватись при складанні фінансової звітності.

Форми та методи контролю, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі

Передбачаються такі форми контролю:

- оперативний контроль засвоєння попереднього матеріалу на лекціях;
- опитування за відповідним матеріалом під час семінарських та практичних занять; оцінку за практичну роботу отримує кожен студент;
- іспит або залік як підсумок вивчення курсу “Управлінський облік”.

а) іспити:

Вся організація навчального процесу повинна стимулювати студентів навчатися сумлінно і систематично.

Відповідно до вимог навчального процесу в Академії якісне засвоєння знань студентами і об’єктивна оцінка рівня знань викладачем потребують:

- постійного контролю відвідування занять кожним студентом;
- здійснення систематичного контролю.

Допуск до іспиту отримують студенти, які не мають пропусків і незадовільних оцінок або перездали свою заборгованість.

Іспит проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, за твердженнями кафедри обліку і аудиту. Рівень знань оцінюється за чотириохальною системою. Критерії оцінювання знань такі:

1. “Відмінно” — студент дає обґрунтовані, глибокі, теоретично правильні відповіді на поставлені питання, демонструє знання законів України, постанов Кабінету Міністрів, інструкцій, підручників, посібників, дискусійних і проблемних питань; уміє застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних задач, творчо й обґрунтовано розв’язувати економічні проблеми і приймати управлінські рішення.

2. “Добре” — студент володіє знанням матеріалу, але ним допущені незначні помилки при формулюванні термінів і категорій, хоча за допомогою викладача він орієнтується і знаходить правильні відповіді.

3. “Задовільно” — студент неправильно відповідає на одне питання або дає на всі запитання малообґрунтовані неповні відповіді і тільки з допомогою викладача може виправити допущені помилки.

4. “Незадовільно” — студент дає неправильні відповіді на два-три запитання, допускається грубих помилок і не може їх самостійно виправити.

б) заліки

Допуск до заліку отримують студенти, які не мали пропусків занять і незадовільних оцінок при поточному контролі знань протягом семестру.

За результатами відповідей студент отримує оцінку “зараховано” або “не зараховано”.

Критерії оцінювання:

“Зараховано” — студент дає правильні відповіді на поставлені питання, демонструє знання чинних законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, уміє застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних задач. Незначні помилки у відповідях студент у змозі виправити з допомогою викладача.

“Не зараховано” — студент дає неправильні відповіді на одне питання та поверхові відповіді на інші, не може виправити помилки без допомоги викладача.

При використанні тестових завдань студент повинен дати правильні відповіді на 70 % поставлених перед ним питань.

Остаточна оцінка рівня знань за результатами іспиту та заліку вписується викладачем в екзаменаційну відомість та залікову книжку студента.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основа

1. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку “Загальні вимоги до фінансової звітності”: Затв. наказом Міністерства України № 87 від 31.03.1999 р.
2. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”: Затв. наказом Міністерства України № 87 від 31.03.1999 р.
3. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”: Затв. наказом Міністерства України № 246 від 20.10.1999 р.
4. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”: Затв. наказом Міністерства України № 290 від 29.11.1999 р.
5. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Затв. наказом Міністерства України № 318 від 31.12.1999 р.
6. *Базась М. Ф.* Основи бухгалтерського фінансового та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Базась, Є. Ф. Базась, М. М. Матюха. — 2-ге вид., стер. — К.: МАУП, 2007. — 182 с.
7. *Бутинець Ф. Ф., Герасимчук Н. В.* Управлінський облік: Зб. задач і вправ. — Житомир, 1998. — 232 с.
8. *Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В.* Бухгалтерський управлінський облік. — Житомир, 2000. — 445 с.
9. *Васюта-Беркут О. І.* Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / О. І. Васюта-Беркут, Г. Ф. Шелітко, Н. О. Ромашевська; За ред. В. Б. Захожая. — 3-тє вид., стер. — К.: МАУП, 2004. — 176 с.
10. *Голов С. Ф.* Управленческий бухгалтерский учет. — К.: Скарби, 1998. — 377 с.
11. *Голов С. Ф., Єфіменко В. І.* Фінансовий та управлінський облік. — К.: Автоінтерсервіс, 1996. — 544 с.

12. *Друри К.* Введение в управленческий и производственный учет. — М.: Аудит, 1994. — 560 с.
 13. *Карпова Т. П.* Управленческий учет: Учебник. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998. — 350 с.
 14. *Контролинг в бизнесе: Методические и практические основы построения контроллинга в организациях* / А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Приман, С. Г. Фалько. — М.: Финансы и статистика, 1998.
 15. *Миддлтон Д.* Бухгалтерский учет и принятие финансовых решений: Пер. с англ. / Под ред. И. И. Елисеевой. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1997. — 408 с.
 16. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку*, 1997: Пер. з англ. / За ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерация профес. бухгалтерів і аудиторів України, 1998. — 731 с.
- Додаткова*
17. *Пцикар М. С.* Управлінський облік. Навч. посіб. — Тернопіль: Поліграфіст, 1997.
 18. *Палий В. Ф.* Основы калькулирования. — М.: Финансы и статистика, 1987. — 288 с.
 19. *Райан Б.* Стратегический учет для руководителя: Пер. с англ. / Под ред. В. А. Микрюкова. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998. — 616 с.
 21. *Сопко В. В.* Учет затрат и калькулирование себестоимости продукции в промышленности. — К.: Техника, 1988. — 112 с.
 22. *Сопко В. В.* Бухгалтерський облік: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000. — 578 с.
 23. *Хорнерен Ч. Т., Фостер Дж.* Бухгалтерский учет: управленческий аспект: Пер. с англ. / Под ред. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 416 с.
 24. *Энтони Р., Рйс Дж.* Учет: ситуации и примеры: Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. А. М. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993. — 560 с.
 25. *Яругова А.* Управленческий учет. Опыт экономически развитых стран: Пер. с польск. / Под ред. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 240 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Управлінський облік”	4
Зміст дисципліни “Управлінський облік”	5
Плани лекцій	9
Теми рефератів	12
Плани семінарських і практичних занять	13
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи	17
Варіанти контрольних робіт	18
Питання для самоконтролю	21
Форми та методи контролю, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі	25
Список літератури	26

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *А. А. Кучерук*

Зам. № ВКЦ-4380

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*